

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2006

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä joulukuuta 2006

N:o 1237—1242

SISÄLLYS

N:o		Sivu
1237	Laki hedelmöityshoidoista	3617
1238	Laki isyyslain muuttamisesta	3626
1239	Laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain muuttamisesta	3628
1240	Laki vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta	3629
1241	Opetusministeriön asetus tallentamattomien ääni- ja kuvanauhojen ja muiden tallennuslaitteiden valmistuksesta ja maahantuonnista suoritettavan maksun suuruudesta	3630
1242	Valtioneuvoston kanslian asetus valtioneuvoston kanslian suoritteiden maksullisuudesta	3631

N:o 1237

Laki

hedelmöityshoidoista

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään sellaisen hedelmöityshoidon antamisesta, jossa ihmisen sukusolu tai alkio viedään naiseen raskauden aikaansaamiseksi. Tässä laissa säädetään myös sukusolujen ja alkioiden luovuttamisesta ja varastoinnista hedelmöityshoitoa varten.

Tämän lain säännökset sukusoluista koskevat myös sukusolujen esiasteita.

Hedelmöityshoitona ei tässä laissa pidetä miehen käsittelemättömän ja varastoimattoman sperman viemistä naiseen ilman, että toimenpiteeseen osallistuu lääkärin ammatin harjoittamiseen oikeutettu tässä toimessaan tai muu ulkopuolinen korvausta vastaan.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *parilla* naista ja miestä, jotka elävät

HE 3/2006
SuVM 1/2006
LaVM 12/2006
EV 122/2006

188—2006

895029

keskenään avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa;

2) *hoitoa saavalla* paria tai naista, joka ei elä avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa;

3) *sukusolujen luovuttamisella* omien siittiöiden tai munasolujen antamista käytettäväksi toiselle annettavassa hedelmöityshoidossa;

4) *luovuttajalla* henkilöä, joka luovuttaa sukusolujaan;

5) *palvelujen antajalla* sellaista terveydenhuollon toimintayksikköä ja lääkäriä, jolla on 24 §:ssä tarkoitettu lupa;

6) *terveydenhuollon toimintayksiköllä* kansanterveyslaissa (66/1972) tarkoitettua terveyskeskusta, erikoissairaanhoidolaissa (1062/1989) tarkoitettua sairaalaa ja siitä erillään olevaa sairaanhoidon toimintayksikköä, sairaanhoitopiirin kuntayhtymän päättämää muuta hoitovastuussa olevaa kokonaisuutta sekä yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa (152/1990) tarkoitettua terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä.

3 §

Sukusolujen ja alkioiden käyttö hedelmöityshoidossa

Hedelmöityshoidossa saadaan käyttää tässä laissa säädettyin edellytyksin hoitoa saavan omia sukusoluja ja alkioita sekä tämän lain mukaan luovutettuja sukusoluja ja alkioita.

Hedelmöityshoidossa saadaan käyttää maa-hantuotuja sukusoluja ja alkioita, jos tässä laissa säädetty luovuttajaa, luovutusta sekä luovutettuja sukusoluja ja alkioita koskevat vaatimukset täyttyvät.

4 §

Sukusolujen ja alkioiden käytön yleiset rajoitukset

Hedelmöityshoidossa ei saa käyttää:

1) sukusoluja ja alkioita, joiden perimään on puututtu;

2) alkioita, joita on saatu toisintamalla; eikä

3) sukusoluja ja alkioita, joita on käytetty tutkimustoiminnassa.

Tässä laissa tutkimustoimintana ei pidetä:

1) hedelmöityshoitoon tarkoitettujen sukusolujen tai alkioiden havainnointia tai muuta toimenpidettä, jonka tarkoituksena on ylläpitää tai parantaa sukusolujen tai alkioiden elinkelpoisuutta, jos havainnointi tai toimenpide ei vaaranna alkioiden luonnollista kehitystä; eikä

2) toimenpidettä, jonka avulla sukusolu tai alkio sen luonnollista kehitystä vaarantamatta voidaan todeta tutkitun vakavan sairauden kannalta perimältään terveeksi tai jonka avulla voidaan vahvistaa alkion sukupuoli 5 §:ssä mainittua tarkoitusta varten.

Kun luovuttajan sukusoluilla on saatu aikaan lapsia viidelle hedelmöityshoitoa saaneelle, hänen luovuttamia sukusoluja ei saa enää käyttää hedelmöityshoitoon muille.

5 §

Lapsen ominaisuuksiin vaikuttaminen

Hedelmöityshoidon tuloksena syntyvän lapsen ominaisuuksiin vaikuttaminen valikoimalla sukusoluja tai alkioita taikka muulla tavalla on sallittu vain 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Syntyvän lapsen terveyteen voidaan vaikuttaa valikoimalla tutkitun vakavan sairauden kannalta terveiksi todettuja sukusoluja tai alkioita. Lapsen sukupuolen määräytymiseen saadaan vaikuttaa, jos hedelmöityshoidossa käytetään parin omia sukusoluja ja näistä syntyvällä toista sukupuolta olevalla lapsella olisi huomattava vaara saada vakava sairaus.

Jos hedelmöityshoidossa käytetään luovutettuja sukusoluja, hoitavan lääkärin tulee valita sukusolut, joiden luovuttaja muistuttaa ulkonäöltään syntyvän lapsen asianomaista vanhempaa, jollei hoitoa saavan tahdosta muuta johdu.

6 §

Sukusolujen ja alkioiden hävittäminen

Varastoidut sukusolut ja alkioita on hävitettävä viipymättä, kun palvelujen antajan tietoon on tullut, että se, jonka sukusoluista on kyse, tai toinen niistä, joiden sukusoluista alkioita ovat saaneet alkunsa, on kuollut.

Omaa lapsettomuuden hoitoa varten varas-

toidut sukusolut ja alkiot on hävitettävä viipymättä, kun palvelujen antaja on vastaanottanut hävittämistä koskevan pyynnön siltä, jonka sukusoluista on kyse, tai alkion osalta toiselta niistä, joiden sukusoluista alkiot on saanut alkunsa.

Luovutetut sukusolut tai alkiot on hävitettävä viipymättä, jos terveystarkastuksessa tai muutoin havaitaan, että niitä ei voida käyttää hedelmöityshoidossa, tai jos luovuttaja on 16 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla peruuttanut suostumuksensa sukusolujen käyttöön hedelmöityshoidossa. Luovutetut sukusolut ja alkiot on hävitettävä viimeistään kymmenen vuoden kuluttua luovutuksen vastaanottamisesta.

Palvelujen antajan on ilmoitettava Terveystieteiden tutkimuskeskukselle, jos sen tiedossa on, että tietyn luovuttajan sukusolua ei ole käytetty hedelmöityshoitoon ennen niiden hävittämistä.

7 §

Sukusolujen ja alkioiden käyttö muuhun tarkoitukseen

Hävittämisen sijasta sukusoluja ja alkiota voidaan 6 §:ssä säädetyn estämättä käyttää muuhun luvalliseen tarkoitukseen, jos siihen on saatu sen tai niiden kirjallinen suostumus, jonka sukusoluista on kyse tai joiden sukusoluista alkiot ovat saaneet alkunsa.

2 luku

Hedelmöityshoidon antaminen

8 §

Hedelmöityshoidon antamisen esteet

Hedelmöityshoitoa ei saa antaa, jos:

- 1) hoitoon ei ole hoitoa saavan kirjallista suostumusta;
- 2) hoitoa saavan parin osapuoli on avioliitossa muun henkilön kanssa;
- 3) raskaus aiheuttaisi naisen iän tai terveydentilan vuoksi huomattavan vaaran naisen tai lapsen terveydelle;
- 4) hedelmöityshoidon antamiseen suostumuksensa antanut on peruuttanut sen tai kuollut;

5) on ilmeistä, ettei lapselle voida turvata tasapainoista kehitystä; taikka

6) on syytä olettaa, että lapsi aiotaan antaa ottolapseksi.

9 §

Palvelujen antajan tiedonantovelvollisuus

Palvelujen antajan on ennen hoidon antamista selvitettävä hoitoa saavalle hoidon tuloksena syntyvän lapsen ja muiden osapuolten oikeudellinen asema.

Jos hedelmöityshoidossa käytetään luovutettuja sukusoluja tai alkiota, palvelujen antajan on lisäksi annettava hoitoa saavalle tietoja hoidon tuloksena syntyvän lapsen biologisen alkuperän mahdollisista vaikutuksista perheenjäsenten keskinäisiin suhteisiin ja siitä, miten mahdollisia ongelmia voidaan ehkäistä tai lievittää. Palvelujen antajan on järjestettävä hoitoa saavalle mahdollisuus keskustella näistä kysymyksistä asiantuntijan kanssa.

Hoitoa saavan tiedonsaantioikeudesta on lisäksi voimassa, mitä potilaan oikeudesta saada tietoja säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (785/1992).

10 §

Asiakirja hoitoa saavan suostumuksesta

Hedelmöityshoitoon annettavasta suostumuksesta on tehtävä asiakirja (*hoitosuostumus*), jossa on oltava:

- 1) suostumuksen antajan tai antajien nimi ja henkilötunnus tai, jos asianomaisella henkilöllä ei ole henkilötunnusta, syntymäaika (*yksilöintitiedot*);
 - 2) hoitomenetelmä, johon suostumus annetaan;
 - 3) mahdolliset ehdot hoidon antamiselle;
 - 4) suostumuksen voimassaolo;
 - 5) ilmoitus 9 §:ssä tarkoitettujen selvitysten ja palvelujen saamisesta;
 - 6) päiväys sekä suostumuksen antajan tai antajien ja suostumuksen vastaanottavan palvelujen antajan allekirjoitus.
- Hoitosuostumuksesta on annettava kappale suostumuksen antajalle. Yksi kappale on talletettava palvelujen antajan arkistoon, jossa

se on säilytettävä erillään asianomaisia koskevista muista potilasasiakirjoista. Suostumuksen antaja voi peruuttaa suostumuksensa ilmoittamalla siitä palvelujen antajalle.

11 §

Päätös hedelmöityshoidosta

Hoitava lääkäri päättää hedelmöityshoidon antamisesta varmistettuaan, että edellytykset hoidon antamiseen täyttyvät.

12 §

Merkinnät ja todistus hedelmöityshoidosta

Hedelmöityshoidossa käytetystä menetelmästä, mahdollisesti asetettujen ehtojen noudattamisesta ja menetelmän käytön ajankohdasta sekä todetusta raskaudesta on tehtävä merkintä hoitosuostumuksen arkistokappaleeseen. Palvelujen antajan on pyynnöstä annettava nämä tiedot hedelmöityshoitoa saaneelle.

Hoitosuostumukseen on merkittävä myös 14 §:ssä tarkoitettu luovuttajan tunnus, jos hedelmöityshoidossa on käytetty luovutettuja sukusoluja tai alkioita.

Hedelmöityshoitoa antaneen palvelujen antajan on ilmoitettava viipymättä luovutuksen vastaanottaneelle palvelujen antajalle, kun 16 §:n 2 momentissa tarkoitettun hedelmöityshoidon tuloksena on syntynyt lapsi ja hoidossa on käytetty sellaisen luovuttajan siittiöitä, joka on suostunut siihen, että hänet voidaan vahvistaa hoidon tuloksena syntyvän lapsen isäksi. Luovutuksen vastaanottajan on ilmoitettava tästä viipymättä luovuttajalle sekä annettava hänelle tieto hänestä käytetystä luovuttajan tunnuksesta ja hoitoa antaneesta palvelujen antajasta.

3 luku

Sukusolujen ja alkioden luovuttaminen ja siirtäminen

13 §

Luovuttaja

Sukusoluja voi luovuttaa 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka on hyväksytty terveystar-

kastuksessa, jossa on varmistettu, ettei:

1) sukusolujen luovutus aiheuta hänelle terveydellistä vaaraa; eikä

2) hänellä ole sellaista vakavaa perinnöllistä sairautta tai sellaista tarttuvaa tautia, joka voi aiheuttaa vakavan sairauden hedelmöityshoitoa saavalle naiselle tai hoidon tuloksena syntyvälle lapselle.

14 §

Luovuttajan tunnus

Luovuttajasta on hänen yksilöintitietojensa sijasta käytettävä vain tunnusta (*luovuttajan tunnus*) sen jälkeen, kun hänet on 13 §:ssä tarkoitettussa terveystarkastuksessa hyväksytty luovuttajaksi. Luovutuksen vastaanottaneen palvelujen antajan on merkittävä luovuttajan tunnus 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun luovutussuostumuksen arkistoitavaan kappaleeseen ja siihen astiaan, jossa luovutettuja sukusoluja säilytetään.

Jos luovuttaja on antanut 16 §:n 2 momentissa tarkoitettun suostumuksen isyyden vahvistamiseen, sen on käytävä ilmi luovuttajan tunnuksesta.

15 §

Luovuttajasta kerättävät tiedot

Luovuttajasta saadaan terveystarkastuksen yhteydessä sen estämättä, mitä henkilötietojen suojasta säädetään, kerätä ja tallentaa 5 §:n 3 momentissa mainittua tarkoitusta varten tietoja, jotka kuvaavat luovuttajan ihon, silmien ja hiusten väriä, pituutta ja etnistä alkuperää. Luovuttajasta ei saa kerätä muita kuin tässä ja 17 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

16 §

Luovuttajan suostumus sukusolujen käyttöön

Luovuttajan sukusoluja saadaan käyttää hedelmöityshoidossa vain, jos hän on antanut luovutuksen vastaanottavalle palvelujen antajalle suostumuksensa siihen. Luovuttajalle on ennen suostumuksen vastaanottamista selvitettävä sukusolujen luovuttamiseen liittyvät lääketieteelliset ja oikeudelliset seikat.

Luovuttajan sukusoluja voidaan käyttää hedelmöityshoitoon muulle kuin parille vain, jos hän on antanut suostumuksensa siihen. Siittiöiden luovuttaja voi lisäksi suostua siihen, että hänet voidaan vahvistaa tällaisen hoidon tuloksena syntyneen lapsen isäksi, jolloin häneen sovelletaan, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään tietojen antamisesta hedelmöityshoitoa saaneelle.

Luovuttaja voi peruuttaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettun suostumuksensa. Peruutuksella ei kuitenkaan ole vaikutusta siltä osin kuin luovuttajan sukusoluja on käytetty hedelmöityshoitoon ennen kuin hoitoa antava palvelujen antaja on saanut peruutuksesta tiedon. Peruutus on tehtävä luovutuksen vastaanottaneelle palvelujen antajalle, jonka on tehtävä siitä päiväyty merkintä 17 §:ssä tarkoitettuun luovutussuostumukseen, annettava luovuttajalle todistus peruutuksen vastaanottamisesta sekä ilmoitettava viipymättä peruutuksesta sille palvelujen antajalle, jolle luovutettuja sukusoluja on siirretty hedelmöityshoidon antamiseksi.

Jos peruutus koskee 2 momentissa tarkoitettua suostumusta isyyden vahvistamiseen, sekä peruutuksen vastaanottaneen että siitä ilmoituksen saaneen palvelujen antajan on huolehdittava siitä, että käyttämättömiä sukusoluja sisältäviin astioihin merkitään vastaanottaneen palvelujen antajan antama uusi luovuttajan tunnus, josta käy ilmi ettei suostumusta isyyden vahvistamiseen ole.

Palvelujen antajan on pidettävä rekisteriä toiselle palvelujen antajalle siirtämistään sukusoluista. Rekisteristä on käytävä ilmi:

- 1) sen luovuttajan tunnus, jonka sukusoluja on siirretty;
- 2) siirron ajankohta; ja
- 3) palvelujen antaja, jolle sukusolut on siirretty.

17 §

Asiakirja luovuttajan suostumuksesta

Luovuttajan suostumuksesta antaa sukusolujansa käytettäväksi hedelmöityshoidossa on laadittava asiakirja (*luovutussuostumus*), jossa on oltava:

- 1) luovuttajan yksilöintitiedot;
- 2) ilmoitus osallistumisesta 13 §:ssä tarkoitettuun terveystarkastukseen;

3) ilmoitus 16 §:n 1 momentissa tarkoitettun selvityksen saamisesta;

4) sukusolujen käytölle mahdollisesti asetetut ehdot;

5) mahdollinen suostumus 16 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hedelmöityshoitoon;

6) mahdollinen 16 §:n 2 momentissa tarkoitettu suostumus isyyden vahvistamiseen;

7) suostumuksen voimassaolo;

8) päiväys sekä luovuttajan ja suostumuksen vastaanottavan palvelujen antajan allekirjoitus.

Luovutussuostumuksesta on annettava kappale luovuttajalle. Yksi kappale on talletettava luovutuksen vastaanottavan palvelujen antajan arkistoon, jossa se on säilytettävä erillään luovuttajaa koskevista muista potilasasiakirjoista.

18 §

Luovuttajaa koskevien tietojen ilmoittaminen luovutusrekisteriin

Luovutuksen vastaanottaneen palvelujen antajan on toimitettava viipymättä 22 §:ssä tarkoitettuun luovutusrekisteriin tiedot luovuttajan tunnuksesta, yksilöintitiedoista sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioiden luovutuksesta.

Jos luovuttaja on antanut 16 §:n 2 momentissa tarkoitettun suostumuksen isyyden vahvistamiseen, tieto siitä on toimitettava luovutusrekisteriin. Jos luovuttaja myöhemmin peruuttaa tämän suostumuksen, myös tieto siitä ja luovuttajan uudesta tunnuksesta on ilmoitettava luovutusrekisteriin.

19 §

Luovuttajaa koskevien asiakirjojen säilyttäminen ja hävittäminen

Luovuttajasta 13 §:ssä tarkoitettun terveystarkastuksen yhteydessä kerätyt tiedot on säilytettävä hänen luovutussuostumustaan 17 §:n 2 momentin mukaan säilyttävän palvelujen antajan arkistossa erillään muista häntä koskevista potilasasiakirjoista.

Luovuttajan yksilöintitiedot, hänestä terveystarkastuksen yhteydessä kerätyt henkilötiedot, luovutussuostumuksen arkistoitu kap-

pale ja 16 §:n 5 momentissa tarkoitetut rekisteritiedot on hävitettävä palvelujen antajan arkistosta kahden vuoden kuluttua siitä, kun luovutetut sukusolut tai alkiot on käytetty tai hävitetty taikka luovutettu 7 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Sukusolujen tai alkioiden siirron vastaanottaneen palvelujen antajan on viipymättä ilmoitettava ne siirtäneelle palvelujen antajalle edellä mainituista toimenpiteistä.

20 §

Alkioiden luovuttaminen ja siirtäminen

Pari voi luovuttaa omaa hedelmöityshoitoa varten luotuja ylimääräisiä alkiota käytettäväksi toiselle tarkoitettuun hedelmöityshoitoon. Luovutukseen tarvitaan sekä naisen että miehen suostumus. Heitä kumpaakin pidetään luovuttajana. Näiden alkioiden luovuttamiseen ja siirtämiseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään sukusolujen luovuttamisesta ja siirtämisestä.

Muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja luovutettuja alkiota ei saa vastaanottaa käytettäväksi eikä käyttää hedelmöityshoidossa.

21 §

Kielto suorittaa palkkiota

Sukusolujen luovuttamisesta ei saa luvata eikä suorittaa palkkiota. Luovuttajalle voidaan kuitenkin suorittaa luovutuksesta aiheutuvista kuluista, ansionmenetyksestä ja muusta haitasta kohtuullinen korvaus sen mukaan kuin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tarkemmin säädetään. Sopimus luovutukseen liittyvästä muusta korvauksesta tai suorituksesta on mitätön.

4 luku

Luovutetusta sukusolusta tai alkiosta syntyneen henkilön tiedonsaantioikeus

22 §

Luovutusrekisteri

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus pitää rekisteriä hedelmöityshoitoa varten tehdyistä

sukusolujen ja alkioiden luovutuksista (*luovutusrekisteri*). Rekisteriin talletetaan palvelujen antajan ilmoituksen perusteella luovuttajan yksilöintitiedot sekä tieto luovuttajan tunnuksesta, mahdollisesta 16 §:n 2 momentissa tarkoitetusta isyyden vahvistamista koskevasta suostumuksesta ja sen peruutuksesta sekä siitä, onko kyse siittiöiden, munasolujen vai alkioiden luovutuksesta.

23 §

Tiedonsaantioikeus

Henkilöllä, joka on voinut syntyä luovutetusta sukusolusta tai alkiosta, on salassapitosäännösten estämättä oikeus 18 vuotta täytettyään saada palvelujen antajalta jäljennös hoitosuostumuksesta ja siihen merkitystä luovuttajan tunnuksesta. Ilmoittamalla luovutusrekisteriin luovuttajan tunnuksen hänellä on oikeus saada tietää luovuttajan henkilöllisyys.

Jos on annettu 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua hedelmöityshoitoa ja siittiöiden luovuttaja on suostunut siihen, että hänet voidaan vahvistaa hoidon tuloksena syntyneen lapsen isäksi, lapsen äidillä ja lapsella on oikeus saada palvelujen antajalta tieto luovuttajan tunnuksesta ja, ilmoittamalla sen luovutusrekisteriin, tieto luovuttajan henkilöllisyydestä.

5 luku

Toimintaa koskevat säännökset

24 §

Lupa

Sukusolujen ja alkioiden varastointiin ja hedelmöityshoidon antamiseen on oltava Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää sellaiselle terveydenhuollon toimintayksikölle tai erikoislääkärille, jolla on toiminnan edellyttämä erityisasiantuntemus ja henkilökunta sekä asianmukaiset tilat ja laitteet toimintaa varten ja joka esittää selvityksen 9 §:ssä tarkoitetun neuvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Lupa voidaan myöntää myös niin, että se koskee vain tiettyä varastointi- tai hoitomenetelmää.

25 §

Varastoinnista perittävät maksut

Palvelujen antaja saa periä sukusolujen ja alkioiden varastoinnista enintään sellaisen maksun, joka kattaa toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja kohtuulliset palkkiot.

26 §

Toimintatiedot ja toiminnan tarkastus

Palvelujen antajan on annettava tässä laissa tarkoitetusta toiminnastaan asianomaiselle viranomaiselle tiedot valvontaa, seurantaa ja tilastointia varten siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Terveystieteiden ministeriön oikeusturvakeskus voi määrätä toiminnan tarkastettavaksi.

27 §

Luvan peruuttaminen

Terveystieteiden ministeriön oikeusturvakeskus voi peruuttaa 24 §:ssä tarkoitetun luvan, jos sukusolujen tai alkioiden varastoinnissa taikka hedelmöityshoidossa on olennaisesti rikottu toimintaa koskevia säännöksiä. Jos toiminnassa esiintyy puutteita tai epäkohtia, Terveystieteiden ministeriön oikeusturvakeskus voi määrätä toiminnan keskeytettäväksi, kunnes puutteet tai epäkohdat on korjattu, taikka peruuttaa luvan, jos puutteita tai epäkohtia ei ole korjattu sen asettamassa kohtuullisessa määräajassa.

Toiminnan keskeyttämistä tai luvan peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

28 §

Toiminnan lopettaminen

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, sen sukusolujen ja alkioiden varastointiin liittyvät asiakirjat on siirrettävä säilytettäväksi Terveystieteiden ministeriön oikeusturvakeskuksen määräämälle julkiselle palvelujen antajalle tai sellaiselle yksityiselle palvelujen antajalle, joka siihen suostuu. Myös jäljellä oleva

sukusolujen tai alkioiden varasto on siirrettävä samalle palvelujen antajalle, jos se siihen suostuu. Muussa tapauksessa varasto on hävitettävä.

Kun palvelujen antaja lopettaa toimintansa, hoitosuostumukset on julkisessa terveystieteiden ministeriön arkistoon ja yksityisessä terveystieteiden ministeriön arkistoon, jonka alueella palveluja on annettu.

Varaston tai siihen liittyvät asiakirjat vastaanotaneeseen sovelletaan tämän lain säännöksiä palvelujen antajan oikeuksista ja velvollisuuksista.

6 luku

Erinäiset säännökset

29 §

Salassapito

Tässä laissa tarkoitetut asiakirjat ovat potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa tarkoitettuja potilasasiakirjoja. Hoitosuostumukseen merkitystä luovuttajan tunnuksesta ja sen perusteella tietoja luovutusrekisteristä saadaan antaa vain sille, jolla on 23 §:n mukaan tiedonsaantioikeus.

30 §

Tietojen säilyttäminen

Luovutusrekisteriin merkityjä tietoja ja hoitosuostumusta, johon on merkitty luovuttajan tunnus, ei saa hävittää. Luovutusrekisteristä saadaan kuitenkin hävittää tiedot sellaisesta luovuttajasta, jonka sukusoluja ei ole käytetty eikä voida enää käyttää hedelmöityshoitoon.

31 §

Tarkemmat säännökset

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin:

- 1) 6 §:ssä tarkoitetusta sukusolujen ja alkioiden varastoinnista ja hävittämisestä;
- 2) 13 §:ssä tarkoitetusta terveystarkastuksesta;

3) luovuttajan tunnuksesta ja sen käyttämisestä;

4) 16 §:n 5 momentissa tarkoitetun rekisterin pitämisestä;

5) 21 §:ssä tarkoitetuista korvauksista;

6) 24 §:ssä tarkoitetuista tiloista, laitteista ja henkilökunnasta sekä muista toimintaedellytyksistä;

7) 25 §:ssä tarkoitetuista maksuista;

8) 26 §:ssä tarkoitetusta palvelujen antajien toimintaa koskevien tietojen antamisesta;

9) 28 §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen ja sukuosolujen varaston siirtoon ja varaston hävittämiseen liittyvistä toimenpiteistä; sekä

10) lain täytäntöönpanosta.

7 luku

Rangaistussäännökset

32 §

Sukusolujen käyttörikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) käyttää hedelmöityshoidossa sukuosoluja tai alkioita 4 §:n 1 momentin vastaisesti,

2) vaikuttaa tai yrittää vaikuttaa lapsen ominaisuuksiin 5 §:n vastaisesti,

3) ottaa vastaan, varastoi tai käyttää hedelmöityshoitoon sukuosoluja tai alkioita ilman luovutussuostumusta taikka

4) varastoi sukuosoluja tai alkioita tai antaa hedelmöityshoitoa ilman 24 §:ssä tarkoitettua lupaa,

on tuomittava *sukusolujen käyttörikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

33 §

Lapsen identiteetin loukkaamisrikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta laiminlyö noudattaa 12 tai 14 §:n säännöksiä luovuttajan tunnuksesta, 18 §:n säännöksiä tietojen ilmoittamisesta luovutusrekisteriin taikka 10, 28 tai 30 §:n säännöksiä asiakirjojen säilyttämisestä, on tuomittava *lapsen identiteetin loukkaamisrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

34 §

Hedelmöityshoitorikos

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta antaa hedelmöityshoitoa 8 §:n vastaisesti, on tuomittava *hedelmöityshoitorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

35 §

Hedelmöityshoitorikkomus

Joka tahallaan lupaa tai maksaa sukuosolujen tai alkioiden luovuttamisesta palkkiota tai kulujen korvausta 21 §:n vastaisesti, on tuomittava *hedelmöityshoitorikkomuksesta* sakkoon.

36 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 29 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

8 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2007.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

38 §

Siirtymäsäännökset

Sukusoluja tai alkioita, jotka on luovutettu ennen tämän lain voimaantuloa hedelmöityshoitoa varten, saadaan käyttää hedelmöityshoidossa vain:

1) jos luovuttaja on suostunut siihen, että hänen henkilöllisyydestään voidaan antaa tieto syntyvälle lapselle 23 §:n mukaisesti; taikka

2) kolmen vuoden ajan lain voimaantulosta siinä tarkoituksessa, että aiemmin hedelmöityshoidon tuloksena syntyneelle hoitoa saavan lapselle syntyisi biologinen täyssisarus.

Jos hakemus 24 §:ssä tarkoitetun luvan saamiseksi on tehty ennen lain voimaantuloa, palvelujen antaja voi lain voimaantulon jälkeen jatkaa toimintaansa ilman lupaa noudattaen tämän lain säännöksiä, kunnes hakemus on ratkaistu. Tällainen lupahakemus on ratkaistava puolen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ministeri *Kari Rajamäki*

N:o 1238

Laki**isyyslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä syyskuuta 1975 annetun isyyslain (700/1975) 3 §:n 2 momentti, 10 §, 28 §:n 1 momentti, 34 §, 35 §:n 4 momentti ja 42 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 34 § osaksi laissa 927/2002 ja 42 §:n 2 momentti laissa 351/1980, sekä *lisätään* 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa, uusi 3 momentti ja lakiin uusi 3 a § seuraavasti:

3 §

Isyyden vahvistaminen tunnustamisella ja tuomioistuimen päätöksellä

Tuomioistuimen on vahvistettava, että mies on lapsen isä, jos on selvitetty, että:

1) mies on ollut lapsen äidin kanssa sukupuoliyhdynnässä lapsen siittämisaikana, ja voidaan pitää todistettuna, että mies on siittänyt lapsen; tai

2) miehen siittiöitä on käytetty lapsen äidin hedelmöittämiseen muulla kuin 3 a §:ssä tarkoitettulla tavalla, ja voidaan pitää todistettuna, että lapsi on tästä syntynyt.

Isyyden vahvistamista koskevasta oikeudenkäynnistä on voimassa, mitä 4 luvussa säädetään.

3 a §

Hedelmöityshoidon tuloksena syntyneen lapsen isä

Jos lapsen äidille on annettu hedelmöityshoidoista annetun lain (1237/2006) 1 §:ssä tarkoitettua hedelmöityshoitoa ja voidaan pitää todistettuna, että lapsi on syntynyt annetun

hoidon tuloksena, lapsen isäksi on vahvistettava mies, joka yhteisymmärryksessä äidin kanssa antoi suostumuksensa hoitoon. Jos hoitoa on annettu naiselle yksin, lapsen isäksi on vahvistettava mies, jonka siittiöitä on käytetty hoidossa, jos hän on antanut mainitun lain 16 §:n 2 momentissa tarkoitettua suostumuksen isyyden vahvistamiseen. Silloin, kun lapsi on syntynyt avioliiton aikana tai tämän lain 2 §:ssä tarkoitettuna aikana sen jälkeen, kun avioliitto purkautui miehen kuoleman vuoksi, aviomies on kuitenkin lapsen isä, kuten 2 §:ssä säädetään.

Tämän lain säännöksiä isyyden selvittämisestä, vahvistamisesta ja kumoamisesta sovelletaan myös silloin, kun hedelmöityshoitoa on annettu 1 momentissa tarkoitetuilla tavoin.

10 §

Äidin velvollisuus antaa tietoja isyyden selvittämistä varten

Äiti, joka haluaa lastenvalvojan huolehtivan isyyden selvittämisestä, on velvollinen antamaan totuudenmukaiset tiedot lastenvalvojalle kaikista seikoista, jotka ovat tarpeen isyyden selvittämiseksi. Äidin tulee erityisesti ilmoittaa ne miehet, joiden kanssa hän on

ollut sukupuoliyhdyntäessä lapsen siirtämisaikana.

28 §

Oikeuspaikka

Isyyden vahvistamista koskevaa kannetta ajetaan tuomioistuimessa, jonka tuomiopiiriin kuuluu se kunta, jonka lastenvalvoja on huolehtinut isyyden selvittämisestä. Kannetta voidaan ajaa myös sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä äidillä, lapsella tai lapsen laillisella edustajalla on kotipaikka tai missä sukupuoliyhdyntä on tapahtunut.

34 §

Isyyden kumoamisen perusteet

Tuomioistuimen on kanteen johdosta vahvistettava, ettei aviomies ole 2 §:ssä tarkoitetun lapsen isä, jos on selvitetty, että äiti on ollut sukupuoliyhdyntäessä toisen miehen kanssa tai äidin hedelmöittämiseen on käytetty toisen miehen siittiöitä, ja on pidettävä todistettuna, että lapsi on silloin siitetty, taikka jos lapsen periytyvien ominaisuuksien tai muun erityisen seikan perusteella muutoin voidaan pitää todistettuna, ettei mies ole lapsen isä.

Jos lapsi on siitetty ennen avioliittoa tai puolisoiden asuessa erillään välien rikkoutumisen vuoksi, tuomioistuimen tulee vahvistaa, ettei aviomies ole lapsen isä, jollei saateta todennäköiseksi, että puoliset ovat olleet keskenään sukupuoliyhdyntäessä tai että miehen siittiöitä on käytetty 3 §:n 2 momentin

2 kohdassa tarkoitettuun toimenpiteeseen lapsen siirtämisaikana.

Toisin kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, isyyttä ei kuitenkaan voida kumota, jos lapsi on syntynyt 3 a §:ssä tarkoitetun hedelmöityshoidon tuloksena ja aviomies oli antanut suostumuksensa hedelmöityshoidon antamiseen.

Aviomiehen isyys on kumottu, kun toinen mies on 15 §:n 1 momentissa säädetyin tavoin tunnustanut isyytensä ja maistraatti on hyväksynyt tunnustamisen.

35 §

Kanneoikeus

Aviomiehellä ei ole oikeutta nostaa kannetta, jos hän, saatuaan tietää toisen miehen olleen sukupuoliyhdyntäessä äidin kanssa tai toisen miehen siittiöitä käytetyn äidin hedelmöittämiseen lapsen siirtämisaikana, on lapsen syntymän jälkeen kirjallisesti selittänyt lapsen omakseen.

42 §

Tunnustetun isyyden kumoaminen

Tunnustetun isyyden kumoamista koskevasta kanteesta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä 34 §:n 1 ja 3 momentissa, 35 §:n 3 ja 4 momentissa sekä 36—41 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2007 ja sitä sovelletaan lapsiin, jotka ovat syntyneet isyyslain voimaantulua.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Kari Rajamäki*

N:o 1239

L a k i**valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista 14 päivänä helmikuuta 1992 annetun lain (126/1992) 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti sekä 4 §:n 2 ja 3 momentti seuraavasti:

2 §

Palveluja ja kansalaisten oikeusturvaa parannettaessa on otettava huomioon, mitä perustuslain 17 §:ssä säädetään ja mitä saamenkielisten palvelujen ja oikeusturvan tasapuoliseksi järjestämiseksi on tarpeen.

3 §

Läänin alue jaetaan kihlakuntiin kuntien rajoja noudattaen. Jaosta päättää valtioneuvosto. Sisäasiainministeriö pyytää jaosta esitykset lääninhallituksilta. Lääninhallituksen on ennen esityksen tekemistä kuultava asianomaisia kuntia.

4 §

Kihlakunnanvirastoon voi olla sijoitettuna poliisin, syyttäjän ja ulosoton toimintoja sekä tarvittavia muita yksiköitä. Kihlakunnan erilliset virastot hoitavat vastaavia tehtäväalueita.

Palvelujen saatavuuden turvaamiseksi kihlakunnanvirastoilla voi olla palvelutoimistoja. Sisäasiainministeriö päättää asianomaisia kuntia kuultuaan palvelutoimistojen määrästä ja sijaintipaikasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 mikuuta 2007.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

N:o 1240

Laki

vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vaikeavammaisille yrittäjille myönnettävistä veronhuojennuksista 8 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1393/1995) 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1090/2005, seuraavasti:

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Tätä lakia sovelletaan, kun tavara on toimitettu tai palvelu on suoritettu taikka tavara tai palvelu on otettu omaan käyttöön vuosina 1995—2007.

Helsingissä 22 päivänä joulukuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Valtiovarainministeri *Eero Heinäluoma*

N:o 1241

Opetusministeriön asetus**tallentamattomien ääni- ja kuvanauhojen ja muiden tallennuslaitteiden valmistuksesta ja maahantuonnista suoritettavan maksun suuruudesta**

Annettu Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2006

Opetusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun tekijänoikeuslain (404/1961) 26 a §:n 3 momentin nojalla, sellaisena kuin se on laissa 821/2005:

1 §

Analogiset tallennusahustat

Analogisen ääninauhan maksu on 0,50 senttiä kultakin alkavalta minuutilta.

Analogisen kuvanauhan maksu on 0,76 senttiä kultakin alkavalta minuutilta.

2 §

Digitaaliset tallennusahustat

Tallennettavan CD-, DVD- ja MiniDisc-levyn maksu on:

1) 0,20 euroa, jos muistia on enintään 1 gigatavu;

2) 0,60 euroa, jos muistia on yli 1 gigatavu mutta enintään 10 gigatavua;

3) 1,20 euroa, jos muistia on yli 10 gigatavua mutta enintään 25 gigatavua;

4) 1,80 euroa, jos muistia on yli 25 gigatavua.

3 §

Digitaaliset tallennuslaitteet

Digitaalisen audio- ja videotallentimen ja digisovittimen maksu on:

1) 4 euroa, jos muistia on enintään 512 megatavua;

2) 7 euroa, jos muistia on yli 512 megatavua mutta enintään 1 gigatavu;

3) 10 euroa, jos muistia on yli 1 gigatavu mutta enintään 20 gigatavua;

4) 12 euroa, jos muistia on yli 20 gigatavua mutta enintään 50 gigatavua;

5) 15 euroa, jos muistia on yli 50 gigatavua mutta enintään 150 gigatavua;

6) 18 euroa, jos muistia on yli 150 gigatavua.

Maksua ei peritä matkapuhelimista eikä tietokoneista.

4 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2007.

Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2006

Kulttuuriministeri *Tanja Saarela*

Johtaja Jukka Liedes

N:o 1242

Valtioneuvoston kanslian asetus**valtioneuvoston kanslian suoritteiden maksullisuudesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2006

Valtioneuvoston kanslian päätöksen mukaisesti säädetään 21 päivänä helmikuuta 1992 annetun valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n, sellaisena kuin se on laissa 348/1994 ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 34 §:n, sellaisena kuin se on laissa 495/2005, nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään valtioneuvoston kanslian suoritteista perittävistä maksuista.

2 §

Maksuttomat suoritteet

Asiakirjan antamisesta ei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 9 ja 11 §:n nojalla peritä valtioneuvoston kansliassa maksua, kun:

- 1) asiakirjasta annetaan tietoja suullisesti;
- 2) asiakirja annetaan valtioneuvoston kansliassa luettavaksi tai jäljennettäväksi;
- 3) julkinen sähköisesti talletettu asiakirja lähetetään tiedon pyytäjälle sähköpostitse;
- 4) sähköisesti talletettu asiakirja lähetetään asianosaiselle sähköpostitse;
- 5) pyydetyn asiakirjan antaminen kuuluu viranomaisen neuvonta-, kuulemis- ja tiedotusvelvoitteen piiriin.

3 §

Maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Valtioneuvoston kansliassa säilytettävästä asiakirjasta tai mikrofilmistä otetusta standardikokoisesta mustavalkoisesta kopiosta tai tulosteesta peritään maksua A4 kokoisena 0,55 euroa ja A3 kokoisena 1,10 euroa sivulta.

Asiakirjan jäljennöksestä tai otteesta, joka todistetaan oikeaksi, peritään maksua 12 euroa ensimmäiseltä sivulta ja kultakin seuraavalta sivulta 2,20 euroa. Eri tilauksesta annettavasta diaaritodistuksesta peritään todistusmaksuna 8,50 euroa.

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon esille hakemisesta sekä saman lain 34 §:n 3 momentissa tarkoitettujen kopioiden ja tulosteiden antamisesta perittävistä maksuista päättää valtioneuvoston kanslia ottaen huomioon, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 34 §:ssä säädetään.

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 1242

4 §

*Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat
suoritteet*

Valtioneuvoston kanslian maksullisia suoritteita, joiden maksun kanslia päättää liiketaloudellisin perustein ovat:

1) julkaisut virallisjakelua lukuun ottamatta;

2) muuhun kuin edellä 2 §:ssä tarkoitettuun toimintaan kuuluvat selvitykset, asiantuntijatyö ja tietojen antaminen, samoin kuin tilojen, laitteiden ja järjestelmien käyttö, milloin niistä aiheutuvat kustannukset eivät ole vähäisiä;

3) muuta kuin 2 §:ssä tarkoitettua toimintaa varten otetut jäljenteet valokuvista, dioista, videoista, kartoista, piirustuksista ja muista vastaavista suoritteista.

Maksullisista suoritteista peritään liiketaloudellisin perustein määräytyvä kiinteä hinta

tai tuntiveloitukseen perustuva maksu, jotka vastaavat vähintään omakustannusarvoa vastaavaa maksua.

5 §

Lähetyskulut

Maksullisten suoritteiden lähettämisestä peritään lisäksi kulloinkin voimassa olevien postimaksujen ja niihin rinnastettavien kustannusten mukainen korvaus.

6 §

Voimaatulo

Tämä asetus on voimassa 1 päivästä tammikuuta 2007 lukien 31 päivään joulukuuta 2008. Tällä asetuksella kumotaan 10 päivänä joulukuuta 2003 annettu valtioneuvoston kanslian asetus valtioneuvoston kanslian suoritteiden maksullisuudesta (1093/2003).

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2006

Pääministeri *Matti Vanhanen*

Vanhempi hallitussihteeri Kari Peltonen